

Urbański, Kazimierz

Setne posiedzenie Seminarium Doktoranckiego przy Towarzystwie Naukowym Płockim

Notatki Płockie 30/1-122, 57-60

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Drugim problemem rozważanym przez Autorkę był repertuar. Konarska-Pabiniak słusznie stwierdza, że tragedia narodowa była zakazana przez cenzurę carską. Wszelkie dramaty, w których jest mowa o buncie i walce były zakazane. W 1849 r. rząd gubernialny w Płocku powołując się na wyraźny rozkaz naczelnika Królestwa zabronił wystawienia *Rozbójników* (*Zbójców*) Fryderyka Schillera. Dyrektorzy towarzystw dramatycznych próbowali obchodzić te zakazy zmianą tytułów sztuk, za co byli szykanowani przez władze zaborcze. W tej sytuacji grać można było komedie, komediooperę, melodramaty i utwory okolicznościowe. Dalszym czynnikiem — poza cenzurą — który kształtował repertuar, była publiczność składająca się z inteligencji (nauczyciele, urzędnicy, prawnicy), mieszczaństwa, okolicznego ziemiaństwa, korpusu oficerskiego.

Najobszerniejszy objętościowo jest rozdział poświęcony dziejom teatru płockiego w l. 1864—1918. Fakt ten nikogo, kto zna sytuację teatru wędrownego w okresie zaborów, nie może dziwić, był to bowiem złoty okres dla tej dziedziny sztuki i kultury. Powstanie Styczniowe było klęską militarną, ale przyniosło tę korzyść, że wyzwoliło pasję do działań na polu gospodarczym i artystycznym. Znalazło to wyraz w rozwoju przemysłu, ale także prasy warszawskiej i prowincjonalnej. Płock otrzymuje własny organ prasowy («Korespondent Płocki»,

1876—1888), który był wyrazem prężności środowiska, jego inspiracji twórczych, woli wpływania na bieg wydarzeń nawet w tak trudnym okresie, jaki nastąpił po zdławieniu zrywu narodowego. Dla Barbary Konarskiej-Pabiniak prasa miejscowa była dodatkowo kapitalnym źródłem pozwalającym nie tylko rejestrować wydarzenia, lecz także analizować ich wartość estetyczną, na co pozwalają recenzje teatralne w niej zamieszczane. Czy Autorka wykorzystała tę szansę? Chyba tak, choć uwagi dotyczące poziomu artystycznego widowisk są zbyt skąpe. Natomiast nowością metodologiczną rozdziału II jest uwzględnienie w toku wywodu występów zespołów obcych (rosyjskich, ukraińskich oraz żydowskich). Sporo miejsca poświęca Autorka strukturze socjalnej oraz upodobaniom repertuarowym publiczności.

Rozdział III pod względem metodologicznym nie wnosi nowych elementów. Razi mnie trochę brak syntetycznego ujęcia problemów życia teatralnego w Płocku w latach objętych tematem pracy. Natomiast do niewątpliwych osiągnięć naukowych recenzowanej książki trzeba zaliczyć chronologiczne wykazy zespołów występujących w Płocku, indeks osobowy oraz bogaty zestaw zdjęć ukazujących budynki teatralny, portrety wybitniejszych artystów, a nawet akcję sceniczną, wreszcie — afisze, anonsy oraz strony tytułowe sztuk drukowanych w Płocku.

Stefan Kruk

KRONIKA

KAZIMIERZ URBAŃSKI

Setne posiedzenie Seminarium Doktoranckiego przy Towarzystwie Naukowym Płockim

W sobotę, 10 listopada 1984 r. o godzinie 11.00 w sali im. Zielińskich TNP odbyło się jubileuszowe, setne posiedzenie Seminarium Doktoranckiego. Uczestnicy (22 osoby) według kolejności podpisów na liście obecności: Antoni Rajkiewicz, Barbara Kurdzielewicz, Stefan Podgórski, Kazimierz Urbański, Joanna Kaczorowska, Edward Olbromski, Edward Karaś, Stanisław Kostanecki, Jarosław Pardyka, Marian Sołtysiak, Anna Schulz, Halina Szalecka, Andrzej Ciesiulski, Jerzy Stefański, Marian Nowak, Mirosław Krajewski, Anna Stogowska, Mirosława Jaworska, Berthold Johannes, Eleonora Dąbrowska, Jakub Chojnacki, Jolanta Chmielewska.¹

Referentami byli:

1. Mgr Edward Karaś: *Czynniki rozwoju produkcji buraka cukrowego.*
2. Mgr Anna Schulz: *Pedagogiczne problemy adaptacji społeczno-zawodowej młodzieży kształcącej się w Zespole Szkół Zawodowych Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku.*

Tego samego dnia, o godzinie 13.00 w sali „Nowej” odbyło się nadzwyczajne, o charakterze uroczystym, rozszerzone posiedzenie Zarządu TNP.² Posiedzenie, z udziałem 48 osób, otworzył prezes TNP dr inż. Jakub Chojnacki witając władze wojewódzkie i miejskie, dr. Bertholda Johannes — I sekretarza Ambasady

10 listopada 1984 r. Sala „Nowa”. Uczestnicy nadzwyczajnego, o charakterze uroczystym, posiedzenia Zarządu TNP. Siedzą od lewej: mgr Hanna Witt-Pasztowa, mgr Halina Szatecka, mgr Elżbieta Strupczewska, mgr Joanna Kaczorowska, dr med. Krystyna Badowska, mgr Mirosława Jaworska, mgr Jolanta Chmielewska, Eleonora Krydowa, prof. dr Antoni Rajkiewicz, mgr Barbara Kurdzielewicz, mgr Eleonora Dąbrowska, Longina Chojnacka, mgr Anna Ostrowska, mgr Irena Gago-Trojanek, mgr Anna Stogowska, Ewa Pożerska. W drugim rzędzie stoją od lewej: mgr Stanisław Kostanecki, Hanna Lewandowska, dr Marian Chudzyński, inż. arch. Czesław Korgul, mgr inż. Kazimierz Badowski, dr Jerzy Stefański, mgr Zdzisław Zieliński, mgr inż. arch. Ignacy Bładowski, mgr Kazimierz Urbański, mgr Marian Nowak, dr Tadeusz Chrostowski, mgr Jarosław Pardyka, dr inż. Jakub Chojnacki — prezes TNP, dr Berthold Johannes, mgr Teresa Smigielka, mgr Stefan Podgórski, Stanisław Przedlacki — sekretarz KW PZPR w Płocku, mgr Leszek Majewski — wicewojewoda płocki, mgr Edward Karaś, mgr inż. Janusz Majewski — prezydent miasta Płocka, płk mgr inż. arch. Jan Chojnacki, mgr Czesław Dolasiński — dyrektor naczelny MZRiP w Płocku, mgr Marian Soltysiak — wicedyrektor Zamku Królewskiego w Warszawie, dr Marcin Kamiński, dr Bolesław Witkowski, dr Mirosław Krajewski, mgr Edward Olbromski, dr med. Stefan Kośmider.

fot. Wojciech Wiśniewski

Republiki Federalnej Niemiec w Warszawie oraz mgr. Czesława Dolasińskiego — naczelnego dyrektora Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych w Płocku.

Z kolei skarbnik TNP mgr Teresa Smigielka odczytała uchwałę Rady Państwa przyznającą członkom i pracownikom TNP 10 medali 40-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Medale wręczył wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku — mgr Stefan Podgórski, członek i doktorant TNP. Otrzymali je: prof. dr Antoni Rajkiewicz, dr Tadeusz Chrostowski, mgr Elżbieta Strupczewska, mgr Zdzisław Zieliński, Ewa Pożerska, mgr inż. Kazimierz Badowski, mgr inż. arch. Ignacy Bładowski, inż. arch. Czesław Korgul i dr Marian Chudzyński, który podziękował w imieniu odznaczonych.

Następnie mgr Barbara Kurdzielewicz z Rakki — członek TNP — w imieniu chorego seniora antykwariuszy krakowskich, pana Stanisława Cieślawskiego, wręczyła Prezesowi TNP pięćdziesiąt inkunabułów zakupionych w Krakowie za 300 tysięcy złotych: *Tabula Sermonis de tempore thesauri novi z 1487 r.* Ten rzadki druk bibliofilski Prezes przekazał dyrektorowi Biblioteki im. Zielińskich mgr Annie Ostrowskiej i ks. kanonikowi mgr. Tadeuszowi Że-

browskiemu — przewodniczącemu Komisji Bibliotecznej i Wystawowej TNP.

Na ręce pani Kurdzielewicz wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku mgr Stefan Podgórski wręczył dla pana Cieślawskiego odznakę „Za zasługi dla województwa płockiego”, a prezydent miasta Płocka mgr inż. Janusz Majewski — medal pamiątkowy wraz z dyplomem. W ciągu najbliższych dni pani Kurdzielewicz przekaże panu Cieślawskiemu oba te wyróżnienia w Krakowie. Zarząd postanowił również, że następne 50 inkunabułów do zbiorów Towarzystwa ma być wyszukane i zakupione w ciągu 25 lat. Tak więc w roku 2009 Biblioteka im. Zielińskich TNP powinna posiadać 100 inkunabułów.

Do zbiorów bibliotecznych przekazali dary:

1. Dr Berthold Johannes — 5 wydawnictw Republiki Federalnej Niemiec;
2. Wojewoda płocki Antoni Bielak — 2 albumy w języku czeskim, które otrzymał ostatnio podczas wizyty w Usti nad Łabą;
3. Członek TNP prof. dr Kazimierz Kąkol — paczkę książek;
4. Marek Chojnacki z Warszawy (czasowo w RFN) wydawnictwo z 1983 r., zakupione dnia 18 października 1984 r. w Kolonii, pt.: *2000 Jahre Christentum*;

10 listopada 1984. Sala „Nowa”. Od lewej strony: mgr Barbara Kurdzielewicz przekazuje do rąk Prezesa TNP pięćdziesiąty inkunabuł zakupiony w Krakowie, dr inż. Jakub Chojnacki, mgr Anna Ostrowska, — dyrektor Biblioteki im. Zielińskich, ks. kanonik mgr Tadeusz Zebrowski — przewodniczący Komisji Wystawowej i Bibliotecznej TNP.

fol. Wojciech Wiśniewski

5. Plk mgr inż. arch. Jan Chojnacki — obraz *Wejście do TNP*.

Z kolei głos zabrał dr Berthold Johannes — I sekretarz Ambasady RFN w Warszawie. Oto treść jego wystąpienia:

„Panie Prezesie, Panie i Panowie, pragnę serdecznie podziękować, iż dane mi jest współ z Państwem obchodzić dzisiejszą uroczystość. „Exempla trahunt” — tak brzmi drugi werset widniejącego przede mną obranego sobie hasła Towarzystwa Naukowego w Płocku. Wzory i prawzory są bodźcem ku sukcesom, one bowiem przeistaczają zaszczytne słowa naukowe w czyn. Szanowne Towarzystwo Naukowe daje dobry przykład aktywności w interesie tego miasta i jego obywateli. Działalność ta jednak nie ogranicza się do promocji waleńców Płocka, ale utrzymuje kontakty międzynarodowe pokazując, iż postępy możliwe są tylko poprzez współpracę, a nie separowanie się.

Kontakty Szanownego Towarzystwa z moim krajem są różnorodne. Rad jestem słyszeć o zamiarach nawiązania współpracy partnerskiej z Darmstadtem. „Exempla trahunt” — dzisiejszą uroczystością czcimy wielce zasłużonego Pana Profesora Rajkiewicza, który jest przykładem bezinteresownego zaangażowania na rzecz tego właśnie Towarzystwa. Z podzięką

wobec niego wiąże się nadzieja, by ta godna naśladowania działalność Szanownego Towarzystwa, za wsparciem zaangażowania podobnych do Pana Profesora Rajkiewicza osobistości, nadal mogła się rozwijać także w interesie budowania pomostów między naszymi obu krajami”.

Następnie dr Tadeusz Chrostowski — wiceprezes TNP odczytał pismo przewodniczącego Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Krakowie profesora Jerzego Litwiniszyna przyznające Towarzystwu medal stulecia Polskiej Akademii Umiejętności.

Na zakończenie części oficjalnej mgr Stanisław Kostanecki, doktorant³, odczytał swój wiersz *Na sto seminariów doktoranckich*.

Z okazji setnego posiedzenia seminarium doktoranckiego w prasie centralnej⁴ i miejscowej⁵ ukazały się artykuły dotyczące tego ważnego wydarzenia.

O godzinie 14.00 w sali im. Tadeusza Gierzyńskiego odbył się (składkowy à 1000 zł) obiad dla 42 osób, przygotowany przez restaurację hotelu „Petropol”. Wygłoszono szereg przemówień, wniesiono toasty. Część artystyczną wypełnił wieczór autorski plk. mgr. inż. arch. Jana Chojnackiego z Warszawy, członka TNP. Dokumentację fotograficzną (dla wszystkich uczestników) wykonał społecznie członek TNP, Wojciech Wiśniewski z Sierpca.

- ¹ Lista obecności na setnym jubileuszowym posiedzeniu Seminarium Doktoranckiego w dniu 10 listopada 1984 r.
² Protokół Nr 17/84 z nadzwyczajnego posiedzenia Zarządu TNP z dnia 10.XI.1984.
³ Aktualny wykaz doktorantów jest zamieszczony

- po przypisie nr 5.
⁴ *Płockie doktoraty*, [w:] «Trybuna Ludu» Nr 282 (12524), wyd. 2 z dnia 24—25 XI 1984 r.
⁵ *100 posiedzeń seminarium doktoranckiego w TNP*, [w:] «Petro-Echo» Nr 48 (1057) z dnia 28 XI — 4 XII 1984 r.

Aneks

Lista uczestników Seminarium Doktoranckiego przy TNP, stan w dniu 10 XI 1984 r. (setne jego posiedzenie od roku 1970) Kierownik: prof. dr Antoni Rajkiewicz, Chmielewska Jolanta, Ciesiulski Andrzej, Dąbrowska Eleonora, Ferens Tadeusz, Gawroński Tadeusz, Jacewicz Elżbieta, Jaworska Mirosława, Kaczorowska Joanna, Karaś Edward, Koński Wiesław, Ko-

stanecki Stanisław, Kowalczyk Zofia, Kułak Zbigniew, Kurdzielewicz Barbara, Nowak Marian, Olbromski Edward, Pardyka Jarosław, Podgórski Stefan, Przedpełski Jan, Raniewska Janina, Schulz Anna, Siwek Aleksander, Stanczewski Henryk, Stogowska Anna, Soltysiak Marian, Szalecka Halina, Urbański Kazimierz.

UCHWAŁA Nr VII/26/85

Miejskiej Rady Narodowej w Płocku

z dnia 27 marca 1985 roku

w sprawie obchodów 900 rocznicy urodzin Bolesława III Krzywoustego

Poczet wybitnych Płocczan otwiera Bolesław III Krzywousty. Urodzony, wychowany i pasowany na rycerza w Płocku, wzorując się w działaniu na polityce swego wielkiego prapradziada Bolesława I Chrobrego, całe życie poświęcił sprawom obrony kraju przed zakusami zaborszych sąsiadów oraz utrzymaniu granic zachodnich i północnych, w oparciu o Bałtyk i Odrę. Był zwycięzcą w 47 bitwach. Uznaje się go za największego rycerza Polski średniowiecznej.

Przed śmiercią wydał statut, który był pierwszą próbą spisanego polskiego prawa państwowego, regulującego system zarządzania Polską, jak i następstwa tronu. Pochowany został w podziemiach płockiej Katedry obok swego ojca Władysława I Hermana.

Dzisiaj, gdy zgodnie ze sprawiedliwością dziejową wróciliśmy przed 40 laty na prastare ziemie zachodnie i północne, postać Bolesława III Krzywoustego nabiera szczególnego znaczenia.

Nadchodząca 900 rocznica urodzin wielkiego władcy ma ogromne znaczenie zarówno z punktu widzenia naukowo-historycznego, jak i po-

litycznego. W okresie tworzenia podstaw Polski Ludowej Związek Patriotów Polskich w Moskwie postanowił w 1943 roku nadać nowo tworzonemu Wojsku Polskiemu w ZSRR na sztandary i czapki (hełmy) żołnierzy godło orła białego właśnie z sarkofagu Hermana i Krzywoustego z Katedry Płockiej. Ten sam piastowski orzeł widniał na Manifeście PKWN.

W celu przypomnienia i właściwego zrozumienia historycznych dokonań Bolesława III Krzywoustego, w celu oddania Mu należnego hołdu, a także w celu wykorzystania tych elementów w kształtowaniu patriotycznych postaw społeczeństwa

MIEJSKA RADA NARODOWA

na podstawie art. 27 ust. 7 w zw. z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1983 roku o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (Dz.U. Nr 41, poz. 185) po wysłuchaniu opinii Komisji Oświaty i Kultury MRN — uchwała, co następuje: